

Сборник съдебна практика

Дело C-492/14

Essent Belgium NV
срещу
Vlaams Gewest и др.

(Преюдициално запитване, отправено от *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel*)

„Преюдициално запитване — Регионални правни уредби, които предвиждат безплатно разпределение на електроенергията от възобновяеми енергийни източници по мрежите в съответния регион — Разлика в зависимост от произхода на зелената електроенергия — Членове 28 ЕО и 30 ЕО — Свободно движение на стоки — Директива 2001/77/ЕО — Членове 3 и 4 — Национални механизми за подпомагане на производството на зелена енергия — Директива 2003/54/ЕО — Членове 3 и 20 — Директива 96/92/ЕО — Членове 3 и 16 — Вътрешен пазар на електроенергия — Достъп до разпределителните мрежи при недискриминационни ценови условия — Задължения за обществена услуга — Непропорционалност“

Резюме — Решение на Съда (втори състав) от 29 септември 2016 г.

- Преюдициални въпроси — Допустимост — Запитване, в което не са изложени причините за отправянето на въпрос до Съда — Недопустимост*
(член 267 ДФЕС; член 94, буква в) от Процедурния правилник на Съда)
- Преюдициални въпроси — Компетентност на Съда — Определяне на релевантните разпоредби от правото на Съюза — Непосочване в преюдициалното запитване — Липса на последици*
(член 267 ДФЕС)
- Свободно движение на стоки — Количествени ограничения — Мерки с равностоен ефект — Регионална правна уредба, която въвежда схема за безплатно разпределение на зелената електроенергия по разпределителните мрежи в даден регион — Приложимост на тази схема само по отношение на зелената електроенергия, подавана пряко от производствени мощности към посочените разпределителни мрежи или към разпределителни мрежи в държавата членка, към която принадлежи този регион — Недопустимост — Нарушение на принципа на пропорционалност*
(членове 28 ЕО и 30 ЕО; член 3, параграфи 2 и 8 и член 20, параграф 1 от Директива 2003/54 на Европейския парламент и на Съвета; член 3, параграфи 2 и 3 и член 16 от Директива 96/92 на Европейския парламент и на Съвета; членове 3 и 4 от Директива 2001/77 на Европейския парламент и на Съвета)

1. Вж. текста на решението.

(вж. т. 40—42)

2. Обстоятелството, че от формална гледна точка националната юрисдикция е формулирала преюдициалния въпрос чрез позоваване на определени разпоредби на правото на Съюза, не е пречка Съдът да предостави на тази юрисдикция всички насоки за тълкуване, които могат да бъдат полезни за решаване на делото, с което е сезирана, независимо дали тя е посочила съответните разпоредби във въпросите си. В това отношение Съдът е длъжен да извлече от цялата информация, предоставена от националния съд, и по-специално от мотивите на акта за преюдициално запитване, разпоредбите от правото на Съюза, които изискват тълкуване предвид предмета на спора.

(вж. т. 43)

3. Разпоредбите на членове 28 ЕО и 30 ЕО, на член 3, параграфи 2 и 8 и член 20, параграф 1 от Директива 2003/54 относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО, на член 3, параграфи 2 и 3 и член 16 от Директива 96/92 относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия, както и на членове 3 и 4 от Директива 2001/77 относно насърчаване на производството и потреблението на електроенергия от възобновяеми енергийни източници на вътрешния електроенергиен пазар, взети заедно, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат регионална правна уредба, която въвежда схема за безплатно разпределение на зелената електроенергия по разпределителните мрежи в съответния регион, но така ограничава приложимостта на тази схема, че да се отнася само до зелената електроенергия, подавана пряко от производствени мощности към посочените разпределителни мрежи, или само до зелената електроенергия, подавана пряко от такива мощности към разпределителни мрежи в държавата членка, към която принадлежи този регион.

Всъщност, от една страна, макар че се прилага еднакво към всички доставчици на електроенергия, които ползват разположена в съответния регион разпределителна мрежа, подобна правна уредба все пак освобождава доставчиците от задължението да плащат такси за разпределение само доколкото доставяната от тях електроенергия е зелена електроенергия, подавана пряко към такава мрежа или към разпределителна мрежа в държавата членка, към която принадлежи този регион, и следователно третира различно доставчиците на електроенергия в частност според произхода на продаваната от тях зелена електроенергия. Нито член 11, параграф 3 от Директива 96/92, нито член 14, параграф 4 от Директива 2003/54 биха могли да бъдат изтъквани сами по себе си с цел обосноваване на подобна разлика в третирането.

От друга страна, задълженията за обществени услуги, въведени въз основа както на член 3, параграф 2 от Директива 96/92, така и на член 3, параграф 2 от Директива 2003/54, трябва да са недискриминационни и да гарантират на електроенергийните предприятия в Съюза равни условия на достъп до националните потребители. Посочената разлика в третирането обаче може в частност да засегне равните условия на достъп на електроенергийните предприятия в Съюза до националните потребители по смисъла на член 3, параграф 2 от Директива 2003/54.

Накрая, подобна правна уредба може да възпрепятства, най-малкото непряко и потенциално, вноса на електроенергия, по-специално зелена електроенергия, от други държави членки. Всъщност, тъй като в частност стимулира операторите, и конкретно доставчиците на електроенергия, да купуват зелена електроенергия, произведена в съответния регион или в държавата членка, към която принадлежи този регион, поради икономическото предимство, произтичащо от обстоятелството, че разпределението на тази електроенергия е безплатно, такава правна уредба трябва да се окачестви като мярка с равностоен на количествено ограничение ефект по смисъла на член 28 ЕО.

Що се отнася до спазването на принципа на пропорционалност, наистина по принцип на държавите членки е позволено да ограничат ползването на такива схеми до производството на зелена електроенергия, разположено на тяхна територия, но все пак, за разлика от националните схеми за подпомагане на зелената електроенергия чрез задължения за изкупуване или чрез зелени сертификати, схемата за безплатно разпределение на зелена електроенергия, въведена с подобна национална правна уредба, няма за цел пряко подпомагане на производителите на зелена електроенергия. Всъщност безплатното разпределение на зелената електроенергия е финансово предимство на първо място за доставчика на тази електроенергия, а само в някои случаи и в зависимост например от продажната цена, на която доставчикът фактурира тази електроенергия на потребителите, би могло в известна степен косвено да е от полза и за последните.

За сметка на това при подобен механизъм за подпомагане изобщо не е сигурно, че така създаваното от него икономическо предимство за доставчиците накрая ще бъде действително и основно от полза за производителите на зелена електроенергия, и конкретно за най-малките местни производствени инсталации, към които са насочени мерките за подпомагане и които не биха се явявали едновременно производител и доставчик. Всъщност печалбата, която такива производители на зелена електроенергия евентуално биха извели от посоченото икономическо предимство, ще зависи от различни случайни пазарни фактори като например цената на електроенергията на съответните пазари, търсенето и предлагането или пък силовите отношения между присъстващите на пазара оператори и степента, в която доставчиците ще са склонни да отстъпят това предимство на производителите. Като се има предвид обаче, че евентуалната помощ, която би могла да произтече за самия производител на зелена електроенергия от подобна схема за безплатно разпределение, е едновременно непряка, несигурна и случайна, не е доказана самата годност на тази схема да осигури постигането на следваната легитимна цел — ефективно насърчаване на операторите да произвеждат повече зелена електроенергия въпреки характерните за нея повишени производствени разходи, така че да се способства за осъществяването от държавите членки на индикативните производствени цели, наложени им в това отношение с член 3 от Директива 2001/77. Оттук следва, че посочената правна уредба не отговаря на изискванията, произтичащи от принципа на пропорционалност, и че следователно създаваните от нея пречки за свободния достъп на трети лица до разпределителните мрежи при недискриминационни условия и за свободното движение на стоки не могат да бъдат обосновани с посочената цел.

(вж. т. 82, 83, 87, 89, 90, 97, 98, 111—117 и 119, както и диспозитива)